

המשכן

מאת : עזרא מרום

פרשתנו מתחילה במילים: "ויקהל משה את כל עדת בני ישראל". 2 טעמים לכך שמשה מקהיל את העם דוקא בעיתוי זה: 1. תכלית המשכן לכפר על מעשה העגל. בחטא זה היה פירוד בעם שנאמר " חרב איש ברעהו" ונהרגו 3000 איש. לכן בסיום מלאכת המשכן רוצה משה להפגין את האחדות בעם ומקהיל את כולם אנשים, נשים וטף. 2. לפי רש"י ההתקהלות אירעה למחרת יום הכיפורים כדי ללמד את בני ישראל שלא רק ביום הכפורים צריכים להיות חדורים ברגשי סליחה ומחילה אלא גם אחרי יום הכפורים. ישנה הצמדה מלאה בין המשכן לבין השבת. בפרשתנו השבת קודמת למשכן ואילו בפרשת "כי תישא" המשכן קודם לשבת. הסיבה לכך: כשמדברים על המשכן זה שבח לישראל שנאמר: "כי יעקב בחר לו קה ישראל לסגולתו" וכשמדברים על השבת זהו שבח לקב"ה שנאמר: "כי ששת ימים עשה ד' את השמים ואת הארץ". בפרשתנו משה מדבר ולכן מקדים את השבת שהיא שבח לקב"ה. ואילו בפרשת כי –תישא ד' מדבר ולכן מקדים את המשכן שהוא שבח לישראל.

כמו ביתר הפרשות הקודמות שקראנו, גם פרשתנו עוסקת במשכן שעליו נאמר: " ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם". בתוכו לא נאמר ללמדנו: השכינה שורה בתוכו של כל אחד ואחד. המשכן מתחלק לשלשה חלקים עיקריים: החצר, אהל מועד וקודש הקודשים. מכל אחד מהמרכיבים הנ"ל נוכל ללמוד על ההתנהגות הראויה לאדם מישראל כלפי חוץ וכלפי פנים כמפורט להלן:

החצר = העזרה בה נמצא הכיור. חצר מסמלת מקום חיצוני שהינו מעין חלון-ראווה של הבית. הכיור משמש מקום מקום לרחיצת הידיים. בכך נרמז ליהודי שחייב לקיים את קשריו ועסקיו מתוך נקיין כפיים (כמו שאין שערות על כף היד) וזה ישקף את מהותו כמו שחלון ראווה משקף את מה שיש בחנות.

אהל מועד = מסמל את התנהגות האדם כלפי פנים. באהל מועד היו השולחן, מזבח - הזהב והמנורה. השולחן מסמל את הדברים הגשמיים של האדם שצריכים להתנהל ביושר ובכשרות. המנורה מסמלת את העיסוקים הרוחניים של האדם שצריכים להיות מוארים באור התורה ואילו מזבח הזהב מסמל את חינוך הילדים שהוא יקר כזהב תרתי משמע: מבחינה ערכית ומבחינה כספית (מי שיש לו ילדים בישיבות ואולפנות מרגיש בכך).

קודש הקודשים = מסמל את התנהגות האדם. במקום הזה נמצא הארון שהיה עשוי מעץ ומצופה זהב מבית ומחוץ. העץ מסמל פשטות וצניעות. עץ ראשי תיבות = ענוה, צניעות. הציפוי מבית ומחוץ מלמד את האדם שיהיה תוכו כבד.

בסיומה של הפרשה אנו קוראים על עמוד האש ועמוד הענן שליוו את ישראל בכל מסעיהם. האש והענן הם שני דברים הפוכים: האש מאירה והענן מסתיר ומאפיל. החיוב שבענן שהוא הסתיר והבדיל בין ישראל לגויים כדי שלא ילמדו ממעשיהם. האדם צריך לסגל בהתנהגותו את טבע האש ואת תכונות הענן.

תכונות האש:

1. האש מתפשטת 2. האש מאירה- רמז לאדם שעליו להאיר פנים לזולתו.
3. האש שורפת = במקרה הצורך צריך לדעת גם לנזוף ולהוכיח. 4. האש מחממת צריך האדם להתייחס לזולת בחמימות. 5. האש דולקת כל הזמן- כך היהודי צריך לנצל כל רגע.

תכונות הענן:

הענן מאפיל ומסתיר-מלמדנו שבהתייחסות לזולת (אח מאחיו, איש מאשתו, חבר מחברו) יש לטשטש את המגרעות בבחינת: "על כל פשעים תכסה אהבה". במקום זה יש להדגיש את התכונות הטובות. השילוב של אש וענן מלמדנו לא להפריז בהצלחה ולא לשקוע ביאוש מכשולו כי כשמאירה הצלחה צריך לזכור שעלול הדבר להתהפך ולהיפך כשפוקדים את האדם צרות עליו לקוות לעתיד טוב יותר.

לע"נ חמי גדליה יהודה בן יצחק זליגר ז"ל
ממייסדי קבוץ חפץ-חיים
גלב"ע כ"ג אדר תשמ"ט